

DRAMATICKÉ STUDIO „ČIN“ V PRAZE

In memoriam F. X. Svobody

(K reprise „Zahozeného nože“ 24. května 1943)

Opona rozvívá se, světla zahoří
a chorý Škořepa svou roli hovoří
jak mistr předepsal mu.

Nezní dnes divně slova, jež říká ten chorý?
Proč samy zhasínají dneska reflektory?
Nemá řeč herců trpkou příchůť žalmů?
Proč každý pohyb cítí se jak zrada?
Proč na hlediště dusné ticho padá?
Proč právě dnes tak líně tekou hodiny?

Odpověď přinesly nám ranní noviny.

Zatím, co Straka odhazoval tyrdý nůž,
umíral tady blízko básník, Mistr, muž.
Na scéně života hrál poslední svou roli
uprostřed čtyřech stěn,
vzdálen svých brdských lesů a mníšeckých polí,
neznámou cestou v dálku oslněn.

Tam na ní stojí KDOS a kyne: Pojď, ty chorý!
Ach jak je laskavá ta podávaná ruka...
A Mistr jde... Jde blíž... A ON odnímá muka
a na života scéně zhasí reflektory.

Miroslav MACHÁČEK

**Scéna z 3. jednání deklativní komedie Edvarda Cenka
ZÁHADA POD CIMBUŘÍM**

foto „ČIN“

Do šesté sezony „Činu“

Viděli jsme u nás na Mělníce už nejeden ochotnický soubor, leč musil přijít teprve pražský „Čin“, aby našim ochotníkům, z nichž většinu láká na divadlo jen jeho vnější blýskavost a kteří myslí, že je udrží při životě snůškou planých frází a čestnými funkcemi, ukázal, jak se opravdově divadlo dělá, jak se inscenuje dramatický vývoj, bez něhož by divadlo nutně zahynulo. Ukázal také, že to, co oni považují za nevládné vězení, totiž výslovnost, může být i nejteplejším domovem. Neuchylná kázeň musí být v každém herci, chce-li být svému divadlu něčím prospěšný; pak budou zbytečny malicherné novinové tahanice a postranní osočování.

Mělnické Listy, 23. IV. 1943.

Po letošní páté své sezoně, která zasvětila pro nás nové prostory v Ženském klubu českém ve Smečkách, kde jsme ve vlastním nákladu dali seřadit jeviště, úpravu foyeru i zákulisí (zařízené divadelní šatny, pánská pro 15 osob, dámská pro 8 osob), doplnili divadelní inventář aspoň nejn nutnějšími závěsy, při čemž nám ochotně vyšla vstříc firma Pečený, která postavila i nový portál s oponou, čímž se jevištní prostor podstatně zvětšil, chceme jen stručně vyčíslit uměleckou bilanci Studia, než přikročíme k nové, již šesté své sezoně.

Štěpán SKALSKÝ
(Marcel v Papežově
„Zpovědi“)

Miroslav ŽOUŽELKA
(student v „Dcerušce
hostinského“)

Daša FAUSTUSOVÁ
(matka ze „Zpovědi
básníka“)

foto Truneček

Po velkém úspěchu s Jiráskovou KOLÉBKOU, která byla doposud hrána osmkrát, a to v Hronově, Praze a Polici nad Metují, uvedli jsme původní přepracování GOLDONIHO MIRANDOLINY od Pravoslava Vika, jež po čtyřech představeních v Praze byla hrána v Železném Brodě, Mělníku a Mšeně, vždy s pěkným úspěchem u naplněných hledišť. Pokračováno bylo retrospektivou a uveden znovu na scénu Šamberkův JOSEF KAJETÁN TYL (celkem čtyřikrát), Maškova DCERUŠKA HOSTINSKÉHO spolu s ČERVNEM Fráni Šrámka (po třech představeních). V hlavní zimní sezoně provedeny dvě původní hry: ZPOVĚĎ BÁSNÍKA od Dédy Papeže a Vavříkův CASANOVA. První, jež dosahuje v těchto dnech desáté reprisy, stala se nejvyhledávanějším představením pro zájezdy, druhá těšila se na pěti večerech v Praze rozhodnému zájmu publika a je v novém nastudování připravována pro podzimní zájezdy. V jarním údobí provedena Goethova dramatická báseň IFIGENIE (dosud čtyřikrát), jejíž uvedení takměř rozpoltilo

mínění oficiální kritiky na dvě skupiny, sobě vzájemně odporující, dále retrospektivní představení Dykových TRAGIKOMEDIÍ (tři představení) a nastudována Svobodova hra ZAHOZENÝ NŮŽ, hraná v osudný večer Mistrova skonu (vcelku třikrát); sezona je zakončena druhou hrou soutěže »Činu«, Cenkovou ZAHADOU POD CIMBURÍM, jež se umístila za Vavříkovo Casanovou jako nejlepší.

Kromě těchto her, jež měly vždy v Praze svou premiéru (s výjimkou Jiráskovy Kolébky) bylo provedeno celkem pět matiné, na nichž vzpomenu Jiřího Mahena — VĚČNÝ TULÁK ZA POZNÁNÍM, Ladislava Stroupežnického — RYTÍŘ ČESKÉHO DRAMATICKÉHO UMĚNÍ, Jana Nerudy — GROŠ CHUDEHO, východní poesie v přebásnění mladých našich autorů — ZEMĚ YAMATO a ASAGAO; poslední matiné věnováno mladým básníkům, sdruženým v Literárním Klubu »Čin« a provedena třetí hra ze soutěže »Činu« J. Malého POTLESK.

V reprisách z minulé sezony hrán v Nymburce Goethův FAUST, v Železném Brodě a a Mělnice aktovky SMRTIHLAV Marcela Hudce spolu s Tkadlecovou ASAGAO. Vcelku tedy provedeno 60 představení, z nichž 40 v Ženském Klubu v Praze, 20 na mimopražských jevištích. Podle průměrného mínění veškerých kritik lze konstatovati, že letošní sezona byla umělecky na stejné výši jako loňská, se zvláštním uznáním kritiků mimopražských i poučením pražské kritiky — zejména v rozhodování o výběru repertoáru, do něhož zařadování zejména mladí autoři.

Pro šestou sezonu řídíme proto dramaturgickou linku těmito připomínkami, jichž si nesporně vážíme a většinu sezony věnujeme právě mladým autorům a jejich hrám, ať již původním, nebo překladům. Do repertoáru jest zařadeno celkem 11 nehraných her. V první řadě je to novinka Marcela HUDCE, jehož Smrtihlav dosáhl v »Činu« velkého úspěchu, komedie Pavla Tkadlece NEUVĚRITELNÉ VĚCI, historicky podložená hra Václava Fryčka BONATO, původní hra Miroslava MACHÁČKA, rukopisná novinka Dědy Papeže VĚČNÝ KYCHOT, drama mladičké autorky Věry Jakešové BACCHANALE, Papežova dramatisace povídky Josefa Heyduka KRISTLA a tři jednoaktové novinky, které budou povětšinou uváděny na literárních matiné a večerech »Klubu«: Markupův MANUEL MENENDEZ, Hudcova LEONISA a Tkadlecovo ZKROCENÍ SATYRA. Miroslav Macháček doplňuje tyto hry původními překlady aktovek německých dramatiků. K vyvrcholení sezony uvažuje se o provedení dosud nehraného dramatu Františka Zavřela NAPOLEON.

Kromě těchto novinek zařadili jsme do výběru šesté sezony čtyři hry kmenového českého repertoáru. Je to drama bratří Mrštíků MARYŠA, jímž bude sezona zahájena, veselohra F. A. Šuberta LÁSKA RAFAELOVA, hrdinský epos Otakara Theera FAETHON a secesní drama F. X. Svobody OLGA RUBESOVÁ. Konečně čtyři hry přeložené literatury světové: Büchnerova veselohra LEONCE A LENA, selské drama Karla Schönherra DOMOV A VÍRA, černošská hra italského spisovatele Marinettiho OHNIVÝ BUBEN a líbezná dánská pohádka Drachmannova BYL JEDNOU JEDEN KRÁL.

Kromě normálních večerních představení, na nichž bude provedeno celkem deset premíer, bude pokračováno v literárních matiné, která budou současně v reprisách hrána jako večerní představení.

Bude tedy nadále snahou Dramatického Studia »ČIN« — udržeti ochotnictvu správný směr, zejména odstraniti na všech stranách, pokud se tak již nestalo — zlehčující význam jeho jménu — a pokračovati v směrnicích, daných již na minulé valné hromadě »Činu« a znovu připomenutých na valné schůzi ÚMDOČ. Chceme své členy opravdu školit — proto také uskutečnime závěrečné zkoušky prvního pětiletí, které se budou definitivně konat na začátku příštího údobí v měsíci září.

Doufáme, že si své dobré jméno udržíme a se svým souborem, doplněným a dokonale stmelěným v ochotnickou jednotku — s heslem »láskou a prací« (ačkoliv se »o lásce nekrasofečí a práce jest samozřejmá«) vstoupíme do další své divadelní sezony.

Děda PAPEŽ.

Drama F. X. Svobody v kritice

foto Truneček

Dagmar NEUMANNOVÁ a Děda PAPEŽ
jako Melitka a Škořepa

mi dívčí něhy a křehkosti. Úlohu mladého inž. Váchy vyhrál příjemný M. Macháček a majitele domů Straku střídavě J. Janoušek s B. Kučerou. Prvý přinesl postavě srdečnou rozšafnost dobrodince, druhý rozpačitou odměřenost a nejistotu v kresbě i gestu. Jinak byla hra svým stylem všem účinkujícím velmi blízká, takže provedení v nahozené realistické scéně O. Skalského dosáhlo úspěchu.

a-, Národní Střed.

Hrálo se v režii Zd. Malého, který vyzdvihl distinguovaně choulostivá místa, a ve vhodném výtvarném rámci O. Skalského. Ukázalo se znovu, čeho může tato ctizádostivá amatérská skupina herců dosáhnouti, neklade-li si úkoly nedostupné svým prostředkům. Vedle rutinovaného, tentokrát neparodujícího D. Papeže v úloze nervosního staříka, tyрана rodiny, vynikla přirozená, k jádru postavy Melity proniknuvší D. Neumannová.

V. - Národní Práce.

Hrálo se v dobré náznakové výpravě O. Skalského, v režii Zd. Malého s herci D. Papežem, který se tentokrát nesnažil vynikat, J. Janouškem, M. Macháčkem a D. Neumannovou, která podala výkon ze všech nejčistší a nejprocitěnější. Nastudování tentokrát nekladlo amatérské skupině velké potíže a výkony byly tedy dobré.
vd, A-Zet.

Režisér v úloze detektiva

Je to zajímavá práce — režírovat tuhle Cenkovu komedii. Opravdu, jsem rád, že jsme se s panem autorem dohodli, že mi povolil nějaké ty úpravy, škrty a podobné, abych dal hře co nejrychlejší spád a zejména, aby se z komedie stala — detektivka podle všech pravidel.

Otakar SKALSKÝ
(Bareš)

V. OPATRná a M. VÁVRA
(Adélka a Ludvík)

Ota LEHNER
(Dr. Vidor)

A přece, je to detektivní románěk zcela odlišného typu, dokonce bych si dovolil tvrdit, je to detektivka vědecká. Opravdu! Proč? Prosím, to nemohu prozradit, protože bych zničil všechnu ilusi i napětí, které potrvá jistě celé tři akty.

A protože je léto a obecnost se chce v první řadě pobavit, inscenuji Cenkovu ZAHADU tak trochu, řekl bych asi, ano, jako groteskní burlesku. Opravdu nevím, je-li to správný název. Snad je. Pan autor mi laskavě promine: chtěl bych, aby všechny postavy hry byly figurky z detektivky, jakou známe s plátna, kdy se závanem větru otvírají samočinně dveře, kdy kočka svým skokem poděsí celou společnost, kdy se do výše zdvihají pětiramenné svícníky, kdy starobylý nábytek zpívá svou tesknou písničku, aby poděsil kdekoho, kdy se venku rozpoutá bouře, kdy při zablesknutí stojí za oknem postava, kdy kouř z krbu kreslí na stropě tajemná znamení, kdy... a tak dále. Docela krátce: kdy vběhne Adélka na scénu a hystericky projevuje hrůzu jednoduším JÉ!, aby za chvíli ze sebe vypravila celou záhadu svého počínání: Doktor Milan je mrtev.

A teď už jen starý komorník, který se zachová »znamenitě«, detektivní postava v havelku, s lupou a lulkou, podezřelý individuum v kůži poctivého me-

DRAMATICKÉ STUDIO

Ředitel Déda Papež

„Čin“
v Praze

ŽENSKÝ KLUB ČESKÝ V PRAZE II., VE SMEČKÁCH 26

5 let láskou a prací....

Premiera 19. června 1943

Edvard CENEK

ZÁHADA POD CIMBUŘÍM

Komedie o třech jednáních. — Režie a scéna Déda Papež. — Výtvarník arch. František Marek. — Masky Jaroslav Čermák.

OSOBY:

Ida Milanová	Daňmar Neumannová
Olga Milanová	Líba Zelenková
MUDr. Zdenko Vidor	Ota Lehner
Emil Milan	Bohumil Kučera
Vít Kalina	Jaroslav Šindlar
Bareš	Otakar Skalský
Polička	Miroslav Macháček
Ludvík	Miloš Vávra
Adélka	Věra Opatrná
Pán, který vše rozřeší	Déda Papež

Děje se za jedné bouřlivé noci v komnatě hradu Medín.

Na zahájení příští sezony připravujeme drama bratří Mrštíků

MARYŠA • V titulní roli Líba Zelenková

chanika, hysterická choť lékaře, ne daleko od stromu padlé jablíčko, mladička její dcera, její »potápkový« snoubenec, nervosní starý mládenec, bratr mrtvého, jeho sok v kariéře i lásce, seladon s knírem a bouře, vítr, houkání sýčka, telefonní zvonek a hlas z neznáma: Záhada pod cimbuřím... záhada pod cimbuřím... záhada pod cimbuřím...!

Miroslav MACHÁČEK
(Polička)

Dagmar NEUMANNOVÁ ZELENKOVÁ, ŠINDLAR
(Pani Ida) (Olga a Kalina)

Stop! — Tady už musím přestat. Ostatními poznámkami bych asi pokazil celou hru, celou situaci herců, režiséra i pana autora. A to bych skutečně nerad

Zbývá ještě slovo. Scénu jsem si dal udělat architektem Markem. Jediný on dovede správně pochopit celou tu záhadu a nakreslil mi scénu, která se v celé jednoduchosti stává nezbytnou složkou pro všechno to tajuplné kolotání onoho večera. Světa přirostí prostředí na ještě záhadnější, takže se vlastně již od počátku topíme v přemíře všech záhad. Doufejme, že obecnstvo i páni kritici tuto naši ZAHADU vylouští spravedlivě, takže si pan autor, režisér, výtvarník i herci (včetně osvětlovače) přijdou na své. To je také naše upřímné přání — na zakončení letošní sezony.

Jestliže jsme letos, vedle světového dramatu, jakým je Goethova Ifigenie, uvedli na scénu 7 mladých autorů, stalo se tak proto, že hledáme právě v jejich práci potřebnou dramaturgickou linku pro své Studio. Věříme, že také u obecnstva se mladí dobře uvedli a tedy, že tíž nadále budou vlídně přijímáni, i když jejich hry nebudou plnokrevnými dramaty. Mladí autoři se především učí. Učí se jen praxí: proto by si měla všechna ochotnická divadla uvědomovat potřebu jejich her. Přál bych si, aby hry, námi letos provedené, došly uznání i u jiných, venkovských spolků, jimž všem bych je velmi rád doporučil. Vždyť práce mladých jsou tak vděčné. A konečně, a to se týká zejména venkova: zde nelze pracovat podle osvědčených vzorů. A v původní práci leží základní kámen vývoje každého ochotníka.

Déda Papež.

„Zpověď básníka“ po desáté

foto „ČIN“
L. Zelenková, V. Opatrná a D. Neumannová
v šatně MKD při Papežově „ZPOVĚDI“

Papežova ZPOVĚď BÁSNÍKA dočká se brzy své desáté reprisy. Je opravdu potěšitelné, že mimopražské spolky, které zvou »Čin« na svá jeviště — volí nejčastěji tuto mladou hru, která po čtyřech představeních v Praze, byla hrána v Polici nad Metují, Železném Brodě a Mělníce — nyní bude provedena na »Klicperově Chlumci« a v »Hronovském týdnu«, konečně pak na »Tylových oslavách« v Hořicích v Podkrkonoší.

Uvádíme výňatek kritika »Mělnických listů« který zaujal velmi kladný postoj k celému zájezdu »Činu« (s aktovkami Smrtihlav a Asagao a Zpovědi básníka — 10. a 11. dubna) a napsal obšírný referát i rozbor her.

»... Je nasnadě, že dramatem obvyklých forem nemůže být ani »Zpověď básníka« od Dédy Papeže, který se okouznil verši »svého« dívočeho Mistra. François Villon, muž neznámého původu, narozený krátce po upálení Panny Orleánské, mistr fakulty artistické, vraždící v sebeobraně soka, pudový genius a první z »prokletých« básníků, dobrodruh a rváč, jenž pláče smích a kaje se hříchem, okouznil v Papežově verši i znalce díla věčného tuláka a satirika, který dovedl

volat tváří v tvář oprátce: »Františku, už tě nepotěší, že Francouz jsi a že vsi zdejší; teď na krk oprátku ti věší; ať pozná, oč je zadek těžší...« a který si napsal takovéhle epitafy: »Zde, střelen šípem lásky, spí, jenž na světě měl samý shon, ten malý záček chudinký, co zval se François Villon...« Mnohé verše Papež přetavil nebo doplnil opravdu zdařile. Hlavní klad autorův je v tom, že se nedal zlákat, píše biografii sui generis, lacinou pompou a libivou všetečností přítomné životopisné dramatiky. — Režisérsky byly hry zvládnuty. Déda Papež... podal vrchol svého herectví v Mistru Františkovi anatomicky prostudovaným přednesem. Domnívám se, že předhůzka, jako by napodoboval Štěpánka, je lichá. Mezi oběma herci jsou prostě jisté příbuzné prvky přednesové vitality a sebetřízně, u Štěpánka arcí mnohem mohutnější. Líba Zelenková... jako temperamentní a prostá Zuzana zahluje duši clonou slov. Dagmar Neumannová vynikla zejména jako Luisa... I ostatní výkony byly uspokojivé. — Scénicky byly hry řešeny velmi

pěkně. Doposud nikdo u nás nevyčerpal takovou kouzelnou hru barev. Rovněž hudba byla vhodná...»

Vzpomeneme-li na kritiku pražskou, polickou a zejména železnobrodskou, ale i na přijetí obecnstva, můžeme s radostí konstatovati, že nejen mladí autoři souboru »Činu« plně svědčí, ale logicky pomáhají souboru získávat si přízeň i srdce diváků všech vrstev. Proto také příští sezona Studia bude povětšinou věnována mladým autorům.

DROBNOSTI

Dne 3. června bylo požehnáno sňatku našich členů Dašy FAUSTUSOVÉ a Josefa JANOUŠKA. Do dalšího života mnoho krásného přejí všichni spolupracovníci z »Činu«.

Valná hromada Dramatického Studia »ČIN« bude se konati dne 29. června o 19. hodině v zasedací síni Ústavu pro zvelebování živností v Praze II., Beethovenova 25. Na valné hromadě bude nově jmenován sbor režisérů i výtvarníků a sestaven soubor pro 6. sezonu. Počet činných členů bude tak podmínečně pro celý další divadelní rok uzavřen.

Dramatické Studio »ČIN« přijalo pozvání na letošní »Klicperův Chlumec«, na němž sehraje v sobotu 10. července Papežovu ZPOVĚĎ BASNÍKA na scéně arch. Františka Marka, s dámami Faustusovou, Neumannovou, Zelenkovou, pány Janouškem, Knappem, Papežem, Skalským Š. a Vávrou.

V sobotu 3. července hostuje Studio v Polici nad Metují, kde zakončuje »Polické Hry« představením Goethovy dramatické básně IFIGENIE, kterou počátkem června uvedlo na scénu Národní divadlo v Praze. Titulní roli hraje Líba Zelenková, v dalších rolích Bílek, Macháček, Papež a Vávra.

»HRONOVSKÝ TÝDEN« bude pořádán Spolkem divadelních ochotníků v Hronově nad Metují ve dnech 21.—29. srpna t. r. Studio zúčastní se opět Papežovu ZPOVĚDÍ, která na Markově scéně bude provedena jako prvé představení »Týdne« 21. a 22. VIII. Roli profekta bude hrát Otakar Skalský, Tristana Josef Janoušek, alternující s B. Kučerou.

Se ZPOVĚDÍ BASNÍKA zajíždí »Čin« na podzim do Hořic v Podkrkonoší, kde se jí účastní »Tylových oslav«, na nichž budou hráti vybrané spolky z Čech a Moravy.

Jako zahajovací představení 6. sezony uvede režisér Déda Papež v své dramaturgické úpravě drama bratří Mrštíků MARYŠA, za výtvarné spolupráce K. Schreiberové a R. Knappa, s hudbou Oty Lehnery. Titulní roli vytvoří Líba Zelenková, v dalších úlohách dámy Faustusová, Jakešová, Malá, Neumannová, Opatrná, Šeborová a Šindlarová, pánové Janoušek, Papež, Rytíř, Skalský O., Skalský Š. a Kučera. Premiéra je stanovena na 11. září.

Hudcova fantastická hra ERINYE, která bude uvedena na podzim, byla svěřena režiséru Miloši Vávrovi. — Jako prvé matiné v příští sezoně bude provedeno pásmo antické literatury, doplněné Tkadlecovou komedií ZKROCENÍ SATYRA.

V září hostuje »ČIN« opět v Kulturním Domě na Mělníce, kde sehraje dvě veselohry: Vavříkova CASANOVU (s dámami Neumannovou, Opatrnou, Šindlarovou a Zelenkovou, pány Janouškem, Macháčkem, Papežem, Šindlarem a Vávrou) a Cenkova ZAHADU POD CIMBUŘÍM v premiovém obsazení pražském.

Umělecká fotografie z atelieru

Karla Stehlíka

Praha I., Příkopy 3, tel. 223-14

Strojní pekařství

KAREL KOPECKÝ

PRAHA II., POŘÍČ 33

Telefon 616-61

Divadelní a filmové kostýmy jen od

JANA SVÁTKA

Praha I., Perštýn 18, Husova 4. Tel. 35770

Malby pokojů provádí firma

J. SLABIHOUEK

Praha XII., Höflerova 3. Telefon 513-16

Dobré šaty od krejčího

Josefa Průdka,

Praha XII., Schwerinova 22

Telefon 395-91

Fotoamatérům dobře poradí a jejich snímky vypracuje

fotograf TRUNEČEK

VINOHRADY, Mnichovská 56, tel. 287-33

Tiskopisy všeho druhu zhotoví Vám knihtiskárna

ANTONÍN STROJIL

Praha XIII.-Vršovice, Kodaňská tř. 11.

TELEFON 561-86

KLOBOUKY

HRABĚ

VINOHRADY